

De wereld van het geld

niveau
8

Handleiding

Deze les gaat over **De wereld van het geld**. Waarom hebben we geld? Op welke verschillende manieren kun je betalen? En hoe doe je dit veilig?

Snelstart

Deze geldles bestaat uit vaste en extra onderdelen.

Vast:

- Introductiefilmpje op geldlessen.nl
- Werkblad
- Eén groepsopdracht naar keuze

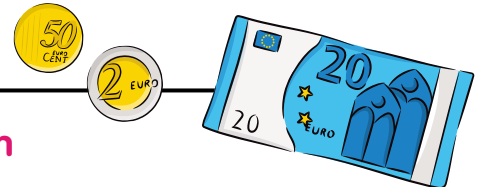
Extra:

- Tweede groepsopdracht
- Thuisvragen

Benodigheden

- Introductiefilmpje op geldlessen.nl
- Werkblad voor alle leerlingen (kopiëren)
- Voor de groepsopdrachten: casusbeschrijving en (reflectie)vragen voor het digibord op geldlessen.nl
- Voor groepsopdracht 2: bankbiljetten

Tip: Het spel *Monopoly Elektronisch bankieren* past goed bij deze les. In deze moderne versie van het klassieke Monopoly betalen de spelers hun aankopen met een bankpasje bij de elektronische betaalautomaat.

Lesbeschrijving

Introductie (10 minuten)

Bekijk het introductiefilmpje op het digibord en bespreek het filmpje met de leerlingen na. Hieronder staan voorbeeldvragen om de voorkennis van de leerlingen te activeren. Maak een keuze uit de vragen en stimuleer de leerlingen om met eigen ervaringen en ideeën te komen. Voor de introductie staat 10 minuten. Heb je meer tijd? Dan kun je gebruik maken van de verdiepende vraag.

Voorbeeldvragen

- Welke verschillende manieren van betalen ken je? (Bijvoorbeeld contant, pin, contactloos, online betalen). Hoe betaal je zelf het liefst?
- Wat zijn de voor- en nadelen van de verschillende betaalmanieren?
- Hoe werkt een betaalverzoek via de mobiele telefoon?
- Hoe kun je controleren of een betaling via internet wel veilig is?
- In welke landen kun je met de euro betalen?

Toelichting

Laat de afbeelding van euromunten en de kaart met eurolanden zien op geldlessen.nl. Nederland maakt deel uit van de Europese Unie. Dat zijn Europese landen die samenwerken en afspraken maken, bijvoorbeeld over geld. Sinds 2015 zijn er 19 landen in de Europese Unie waar je met de euro kunt betalen. Voor die tijd moest

je altijd eerst geld wisselen als je binnen Europa op vakantie ging. Negen lidstaten van de Europese Unie gebruiken de euro (nog) niet. In sommige landen buiten Europa is de euro ook een wettig betaalmiddel, zoals in Turkije waar veel mensen op vakantie gaan. Het is dan vaak wel goedkoper om met de eigen munteenheid van het land te betalen.

Verdiepende vragen

- Praat jij met je vrienden over geld? Waarom wel/niet? En praat je thuis met je ouders over geld?
- Denk je dat we over 10 jaar op dezelfde manieren betalen? Of zijn er dan ook andere mogelijkheden? En over 50 jaar?
- Welke banken ken je?
- Wat doet De Nederlandsche Bank? (Zie toelichting bij opdracht 2)

Kern (35-60 minuten)

De kern bestaat uit een werkblad, aangevuld met één of meer groepsopdrachten.

1. **Werkblad.** De leerlingen werken zelfstandig aan de opdrachten op het werkblad.

Vervolgens bespreek je de opdrachten klassikaal.

2. **Groepsopdrachten.** Kies één of meer groepsopdrachten (zie verderop).

Tip: je kunt het werken met het werkblad en de groepsopdrachten ook afwisselen.

Antwoorden werkblad

Stimuleer bij elke opdracht dat de leerlingen hun antwoorden toelichten en op elkaar reageren.

1a. Jasmijn: Chocoladereep, contactloos.

Fouad: Zakje chips, pin.

Joep: Flesje frisdrank, contant.

1b. Eigen antwoord.

Voor sommige leerlingen kan deze logiquiz wat lastig zijn. De bedoeling is dat ze de gegeven informatie goed combineren en achterhalen wat Jasmijn, Fouad en Joep hebben gekocht en hoe ze hebben betaald. Omdat ze alle drie ieder één product hebben gekocht, kunnen ze de schema's invullen.

2. Juiste volgorde:

1. Een nieuw bankbiljet wordt gedrukt.

2. Het biljet wordt in een geldautomaat gestopt.

3. Iemand pinst het biljet.

4. Het biljet raakt 'in omloop', dat betekent dat het steeds opnieuw en door verschillende mensen wordt gebruikt om dingen te kopen.

5. Een winkelier leegt zijn kassa en brengt het biljet met al het andere geld naar de bank.

6. In de geldtelcentrale wordt gecontroleerd of het biljet nog goed is. Er zit een scheur in het biljet. Het biljet gaat naar De Nederlandsche Bank.

7. Het biljet wordt versnipperd.

Laat eventueel het volgende filmpje zien:

schooltv.nl/video/de-nederlandse-bank-wat-doet-de-nederlandse-bank/#q=bankbiljet.

De link naar dit filmpje staat ook op geldlessen.nl.

3. Eigen antwoord.

Laat het volgende filmpje zien:

schooltv.nl/video/vals-geld-hoe-herken-je-vals-geld/playlist/25.

De link naar dit filmpje staat ook op geldlessen.nl. En toon de afbeelding met echtheidskenmerken op geldlessen.nl.

Op www.dnb.nl/echtofvals vind je meer informatie over deze echtheidskenmerken.

Groepsopdracht 1 - Opgelicht!

Beschrijving opdracht

Deze case gaat over veilig online winkelen. De leerlingen maken naar aanleiding van de case over Eva en de bespreekvragen een checklist. Hoe kun je zo veilig mogelijk online winkelen? De leerlingen maken eerst in kleine groepjes een checklist, daarna maken ze een gezamenlijke klassikale checklist. De leerlingen kunnen eventueel op internet tips zoeken.

Lees de case voor of toon hem op het digibord; zie geldlessen.nl

Case Opgelicht!

Eva heeft op internet een rok besteld. Een hele mooie donkerblauwe rok met sterren. Ze had hem al een tijdje op het oog, maar hij kostte €75 in de winkel. Te duur, helaas. Toen ze dezelfde rok bij een online winkel tegenkwam voor €20, kocht ze hem meteen. Maar de rok is nooit aangekomen. Eva heeft wel van tevoren al betaald. Ze is opgelicht.

Bespreekvragen

Ook beschikbaar voor het digibord; zie geldlessen.nl

- Ben jij weleens opgelicht?
- Koop jij spullen liever online of in een winkel? Waarom?
- Hoe weet je of een online betaling veilig is?
- Hoe weet je of een webwinkel betrouwbaar is?

Nabespreking

Zorg dat op de klassikale checklist de volgende onderwerpen aan bod komen:

Veilig online betalen

- Zorg voor een beveiligde internetbeveiliging. Beveiligde websites beginnen met <https://>. Maar let op: een beveiligde internetverbinding betekent nog niet dat je te maken hebt met een betrouwbare webwinkel.
- Veilig bankieren doe je vanaf een veilige computer met een betrouwbaar wifi-netwerk. Dus bijvoorbeeld niet op een openbaar wifi-netwerk of op de computer op school.
- Wees voorzichtig met gegevens als inlogcodes en bankpasnummers. Geef deze nooit aan iemand door en vul ze alleen in bij het internetbankieren als je alles vertrouwt.

Betrouwbaarheid winkel

Er is een aantal manieren om te controleren of een webwinkel betrouwbaar is:

- Controleer of de winkel het keurmerk Thuiswinkel Waarborg en/of Webshop Keurmerk heeft.
- Lees ervaringen van klanten (maar let op: er verschijnen steeds vaker ook neprecensies).
- Google op de winkel, om te checken of ze betrouwbaar zijn.

Aanmaken van een wachtwoord

- Vaak moet je om te kunnen bestellen een account met wachtwoord maken. Tips voor het maken van een veilig wachtwoord: gebruik geen persoonlijke informatie zoals namen, wissel hoofdletters, kleine letters, cijfers en tekens af, gebruik geen kort wachtwoord, gebruik niet hetzelfde wachtwoord voor verschillende sites.

Groepsopdracht 2 - 30 Seconds

Beschrijving opdracht

De leerlingen spelen een variant op het spel 30 seconds met begrippen uit de wereld van het geld.

Spelregels

Maak twee teams. Elk team krijgt per beurt 30 seconden om 5 woorden te omschrijven. Gebruik de telefoon of een digibordtimer om de tijd bij te houden. Eén teamlid komt naar voren en probeert zoveel mogelijk woorden te omschrijven. De andere leerlingen uit het team proberen de woorden te raden. Elk goed geraden woord levert een punt op. De omschrijvende leerlingen mogen in hun beschrijving het betreffende woord uiteraard niet gebruiken. Maak kaartjes met daarop steeds vijf begrippen of laat de begrippen op je computerscherm zien (maar zonder dat de overige leerlingen dit zien!). De leerling kiest zelf welke woorden hij (het eerst) omschrijft.

Begrippen

- bank
- bankbiljet
- bankpas
- betaalrekening
- contactloos betalen
- creditcard
- euromunt
- geldautomaat
- gepast betalen
- internetbankieren
- De Nederlandsche Bank
- pincode
- portemonnee
- ruilmiddel
- spaarpot
- spaarrekening
- vals geld
- wisselgeld

Afsluiting (5 minuten)

Leren omgaan met geld doe je thuis en op school. Kies een vraag die de leerlingen thuis met hun ouders kunnen bespreken. Geef de leerlingen tips hoe en op welk moment ze de vraag kunnen stellen. Bijvoorbeeld tijdens het avondeten. Je kunt na de les de thuisvraag aan de ouders sturen.

De thuisvragen zijn ook beschikbaar voor het digibord; zie geldlessen.nl

Thuisvraag 1: Hebben we, nu we steeds vaker pinnen, contactloos betalen en internetbankieren, nog wel contant geld nodig?

Thuisvraag 2: Zou jij in een wereld zonder geld willen leven?

Thuisvraag 3: Is geld op je bankrekening wel echt geld?

